

Björnberget

Mellan Nybyn och Trehörningen ligger det nedlagda nybygget Björnberget, där flera generationer av släkten Öman odlade och framlevde sina dagar. Trots att Björnberget ligger på Uttersjö skog fördes inbyggarna kyrkobokföringsmässigt till Nybyn, troligen på grund av det nära samband som rådde mellan de två orterna.

Enligt källor, som ej går att dokumentera men vars sanningshalt ej kan betvivlas, var Björnberget ursprungligen en fäbodplats i slutet på 1700-talet. Fäbodarna brann dock ner. Samtidigt härmed var ett nybyggarpär Mörk på väg upp genom socknen med sina få ägodelar för att se ut ett nybygge. De lär först ha tänkt bosätta sig vid uttersjöbornas fäbodplats vid Frättsjön men råddes av dem att i stället fara till Björnberget, som nu var öde. Därmed lär Mörks ha fortsatt dit. Där stannade de kort tid, ty 1801 återfinns familjen i Uddersjö som nybyggare.

Den som kom att räknas som förste nybyggare i Björnberget var Lars Öman från Själevad, f. 1780, d. 1846, vilken i husförhörsboken anges vara nybyggare, och året för starten i Björnberget torde vara omkring 1818.

Hans son Israel Öman d. ä., f. 1808, d. 1875, med hustrun Ulrika Olovsdotter, f. 1798, och barn övertog nybygget efter fadern. »Björnbergsgubben», som han kallades, var en driftig man, även om han räknades vara robust och hård. Han odlade många tegar, och därvid hade han ett antal finnar som hjälp vid dikningsarbeten och läggande av täckdiken, en för den tiden ovanlig sak. »Björnbergsgubben» räknades ha god ekonomi, och fina hästar höll han sig med. Från hans tid härstammar även den skvaltkvarn, som tidigare fanns i Lillån, men som nu är flyttad till Aspsjön, där Mo och Domsjö AB

byggt om den till fiskarstuga. Hans bror Lars, f. 1811, försvann en dag, då han var något över 30 år. Han återfanns aldrig, och historier började gå, att allt ej stod rätt till. »Björnbergsgubben» och hans hustru drog ej jämt, och äktenskapet slutade med skilsmässa, varpå han ingick nytt äktenskap med pigan.

Sonen Lars Olof Öman, f. 1835, med hustrun Maja Stina Persdotter, f. 1827, och barn flyttade sedan till Torsbacken, där även modern fick framleva sina dagar. De hade bl. a. sonen Israel Öman d. y., f. 1862, och ättlingar efter honom två generationer senare finns på olika platser i landet.

Efter Ömännernas tid i Björnberget övertog Olov Strömberg, f. 1848, från Nybyn och hans familj torpet, där de bodde några tialt år före och efter sekelskiftet. Därefter blev Björnberget öde som boplats.

Torpet är sedan många år tillbaka i Mo och Domsjös ägo. Husen fraktades i början av seklet till stationssamhället, där en gård uppfördes av virket. Denna brann snart ned. Björnberget är åter den vildmark det var före nybyggarnas tid, ty på lägdorna växer det skog.

Namnet Björnberget tyder på att björn fanns här, vilket ej motsäges av det björnide, som finns uppe i berget på norra sidan av torpet.

Då torpet var som bäst, hade inbyggarna flera kor, häst och ungdomdjur. Och i de närbelägna sjöarna Trevikssjön och Aspsjön var det bra laxöringsfiske förr.